

Cyfarfod: Cabinet

Dyddiad: 9 Mawrth 2021

Aelodau Cabinet: Cynghorydd Ioan Thomas, Aelod Cabinet dros Gyllid, a'r Cynghorydd Gareth Thomas, Aelod Cabinet Datblygu'r Economi a Chymuned

Pwnc: Effaith Covid-19 ar Gyllideb 2021/22 Cwmni Byw'n Iach

Swyddog Cyswilt: Dafydd L Edwards, Pennaeth Cyllid

PENDERFYNIAD A GEISIR:

Gofynnir i'r Cabinet awdurdodi'r Pennaeth Cyllid, mewn ymgynghoriad a'r Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a'r Pennaeth Economi a Chymuned, i ddarparu llythyr o sicrwydd yn ymestyn y cyfnod o sicrwydd a rhoddwyd eisoes i gwmni Byw'n Iach hyd at ddiwedd y flwyddyn ariannol 2021/22, yn unol â'r ddarpariaeth yn y cytundeb gyda'r cwmni.

Cefndir

1. Yn y Cabinet 19 Mai 2020, cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cyng. Ioan Thomas yn nodi'r bwlch posibl yng nghyllideb 2020/21 oherwydd argyfwng y firws Covid-19, ac yn nodi ymdrechion yr Arweinydd a swyddogion i sicrhau opsiynau ariannu addas gan Lywodraeth Cymru.
2. Nodwyd fod y sefyllfa ar yr adeg hynny yn un fregus ym mhob awdurdod lleol, gydag incwm wedi lleihau a gwariant yn uwch yn ystod y cyfnod argyfwng. Fodd bynnag, roedd Cyngor Gwynedd wedi camu ymlaen i ymateb a gweithredu ar fyrder i edrych ar ôl ei thrigolion a'i gwasanaethau.
3. Adroddwyd byddai'r golled yn ddibynnol ar barhad yr argyfwng, effaith y cyfyngiadau, a faint unrhyw grant gan Lywodraeth Cymru. Y disgwyliad oedd y byddai Lywodraeth Cymru yn cyllido gwariant ychwanegol Cyngor Gwynedd, ond ym Mai 2020, nid oedd sicrwydd os byddai'r Llywodraeth yn cyfrannu tuag at golledion incwm awdurdodau lleol.

Penderfyniad Blaenorol

4. Felly, ar 19 Mai 2020, roedd y Cabinet yn gorfod ystyried sut i ddygymod gyda bwlch cyllidebol posibl Cyngor Gwynedd a chwmni Byw'n Iach oherwydd colledion incwm sylweddol oherwydd yr argyfwng.
5. Fodd bynnag, gan nodi byddai gan gwmni Byw'n Iach golledion ariannol o ganlyniad i gyfyngiadau'r argyfwng Covid-19, cadarnhaodd y Cabinet ei fod yn fodlon darparu'r gefnogaeth ariannol angenrheidiol i gynnal gwasanaethau cwmni'n Byw'n Iach yn y man cyntaf hyd at ddiwedd blwyddyn ariannol 2020/21.

6. Penderfynwyd awdurdodi'r Pennaeth Cyllid, mewn ymgynghoriad â'r Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a'r Pennaeth Economi a Chymuned, i ddarparu llythyr o sicrwydd i'r cwmni. Anfonodd y Pennaeth Cyllid y llythyr i Gadeirydd Bwrdd Cyfarwyddwyr Byw'n Iach Cyf ar 19 Mehefin 2020, yn cadarnhau fod Cyngor Gwynedd am gefnogi'r cwmni yn ariannol o leiaf hyd at 31/03/2021.

Datblygiadau yn 2020/21

7. Erbyn hyn, gwyddom wrth gwrs fod Llywodraeth Cymru wedi cyfrannu yn deg o'u Cronfa Caledi tuag at golledion incwm awdurdodau lleol yn 2020/21. Hefyd, rydym wedi hawlio arian o gynllun 'Ffyrlo' CaThEM tra bu canolfannau hamdden wedi'u cau. Disgwylir byddwn wedi hawlio cyfanswm dros £3m o gymorth yn 2020/21 ar ran gwasanaethau hamdden Byw'n Iach: £1.8m gan Lywodraeth Cymru, ynghyd â £1.2m o'r 'Ffyrlo'.

Disgwyliadau erbyn 2021/22

8. Yn anffodus, mae'n debyg bydd sgil effaith yr argyfwng Covid-19 yn parhau yn 2021/22. Gall cyfyngiadau o ryw fath bod mewn lle trwy gydol 2021, ac mae Byw'n Iach yn wynebu'r her o adeiladau hyder eu cwsmeriaid. Gyda hynny mewn golwg, ac yn yr ansicrwydd oherwydd ffactorau megis datblygiad y firws, llwyddiant y cynllun brechu, rheoliadau Llywodraeth Cymru, ayb, mae'r cwmni yn ymrwymo i gydweithio'n agos iawn gyda'r Cyngor wrth symud ymlaen yn ystod y flwyddyn.
9. Yn ymarferol, diau fod Cyngor Gwynedd yn parhau o'r farn mai model cwmni hyd-braich yw'r un mwyaf addas i gwrdd â'i ddyheadau yn y maes hamdden, a byddwn yn parhau i gynnal y berthynas agos gyda Byw'n Iach Cyf i sicrhau parhad ei hyfywdra ariannol.

Argymhelliad

10. Felly, argymhellir fod y Cyngor yn ymestyn y cyfnod o sicrwydd i'r cwmni a rhoddwyd yn ei le ar gyfer 2020/21 i'r flwyddyn ariannol nesaf, gan gadarnhau pe bai'r argyfwng Covid-19 yn parhau fod Cyngor Gwynedd am gefnogi'r cwmni yn ariannol o leiaf hyd at 31/03/2022.
11. Byddai'r sicrwydd yma o gefnogaeth ariannol yn galluogi'r cwmni i barhau i fasnachu'n gyfreithlon o 1 Ebrill 2021 tan ddiwedd y flwyddyn ariannol.

Ymhlygiadau Ariannol

12. Gan ddefnyddio 2021/22 fel sail, £1.8m oedd gwerth y golled incwm ac felly ni ragwelir y bydd y gost o gadw Byw'n Iach yn hyfyw uwchlaw y swm yma yn 2021/22.
13. Os bydd effaith yr argyfwng Covid-19 yn parhau yn 2021/22, mae'n rhagdybiaeth cyllidebu rhesymol fod Llywodraeth Cymru am barhau i ddigolledu'r Cyngor am golledion incwm yn y flwyddyn ariannol nesaf.

14. Felly, tra mae cost posibl rhoi'r gefnogaeth ariannol angenrheidiol i'r cwmni yn ben agored, o'i gymharu â'r ystyriaeth gyffelyb ym mis Mai 2020, mae mwy o debygolrwydd erbyn hyn bydd y Llywodraeth yn ysgwyddo cyfran sylweddol o'r gost.
-

Barn yr aelod lleol

Dim yn fater lleol

Barn y swyddogion statudol

Swyddog Monitro:

Mae darpariaethau yn y gytundeb gyda Cwmni Byw'n Iach sydd yn caniatáu i'r Cyngor i addasu ei gyfraniadau cytundebol. Mae'r hyn a argymhellir yn darparu i ymestyn y sicrwydd a roddwyd ar gyfer 2020/21 er caniatáu i'r cwmni barhau i gynnal ei weithgareddau sydd, fel a nodir yn yr adroddiad, yn unol a'g amcanion strategol y Cyngor.

Pennaeth Cyllid:

Rwyf wedi cydweithio gyda'r Aelodau Cabinet i baratoi'r adroddiad yma ac yn cadarnhau'r cynnwys.